

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av en brännoljecistern och anskaffande av ett tankfartyg för flottan.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 20 februari 1931 dagtecknad proposition (nr 137), vilken till förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för uppförande av en brännoljecistern vid flottans station i Karlskrona samt för anskaffande av ett tankfartyg för flottans räkning må tagas i anspråk ett belopp av 545,000 kronor av å förrådstitlarna för stenkol samt motor- och pannbrännolja besparade medel.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Efter att hava redogjort för innehållet i en av marinförvaltningen i skrivelse till Konungen den 17 december 1930 gjord framställning angående uppförande av en oljecistern och anskaffande av ett tankfartyg för flottans räkning ävensom för riksräkenskapsverkets och statskontorets i ärendet avgivna yttranden har departementschefen för egen del anfört följande:

»Såsom av marinförvaltningens förevarande framställning framgår, har flottans behov av pannbrännolja under de senare åren starkt stegrats, till följd av att åtskilliga av flottans fartyg numera äro inrättade för enbart oljeeldning; och detta behov kommer under de närmaste åren att än ytterligare ökas, i den mån det av riksdagen fastställda programmet för ersättningsbyggnad av krigsfartygsmateriel för flottans räkning hinner genomföras. Redan nu uppgår den årliga förbrukningen av dylik olja till cirka 8,000 ton. Vid utgången av budgetåret 1937/1938 beräknas åtgången hava stigit till 16,000 ton per år. För lagring av erforderligt förråd av pannbrännolja äger flottan för närvarande endast en, vid flottans station i Karlskrona uppförd cistern, rymmande 2,000 ton. Med hänsyn till vad här förut anförts angående de kvantiteter pannbrännolja, som åtgå för tillgodoseende av flottans behov, torde det vara nödvändigt att bereda ökade lagringsmöjligheter för dylik olja. Särskilt gäller detta beträffande Karlskrona, där några privata oljeupplag icke finnas, utan flottan uteslutande är hänvisad till egna förrådsutrymmen. På grund härav har jag funnit mig böra tillstyrka marinförvaltningens förslag om uppförande i Karlskrona av en cistern, rymmande cirka 2,000 ton olja. Emot de av marinförvaltningen för cisternens byggande beräknade kostnaderna, 95,000 kronor, har jag icke något att erinra.

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 6 saml. 23 häft. (Nr 38—43.) 585 31 1

Även det av marinförvaltningen framlagda förslaget om anskaffande av ett tankfartyg för marinens räkning sammanhänger med den ökade användning, som oljeeldningen numera erhållit å flottans fartyg. Enligt vad marinförvaltningen meddelat, beräknas pannbrännoljaätgången efter tillkomsten av de fartyg, som ingå i de redan beslutade ersättningsbyggnaderna, komma att uppgå till 7,200 ton under den tid av året, då kustflottan hålles rörlig och av denna anledning icke kan komplettera sina förråd direkt från upp-lagsplatserna.

För närvarande levereras olja under kustflottans övningar av de privata oljefirmorna, men till följd av dessa firmors otillräckliga tankprämstonnage har kompletteringen av kustflottans oljeförråd icke kunnat ske i en omgång. Detta förhållande har medfört försening och svårigheter för övningarnas rationella bedrivande. Ur militär synpunkt måste det fördens skull och med hänsyn till flottans stridsberedskap anses vara av stor vikt, att flottan åtminstone i viss utsträckning förses med eget tankprämstonnage, så att olje-tillförseln till stridsfartygen i erforderlig grad säkerställes.

Även ur ekonomisk synpunkt synes anskaffandet av ett tankfartyg komma att medföra vissa fördelar. Enligt vad marinöverintendenten meddelat, uppskattas drifts- och underhållskostnaderna för ett dylikt fartyg till 19,000 à 21,000 kronor för den tid av året, då fartyget beräknas vara i gång, under det att fraktkostnaderna för det under kustflottans övningar för framtiden behövliga oljeförrådet — 7,200 ton — beräknas efter oljefirmornas priser uppgå till omkring 43,000 kronor. Härtill kommer, att innehavet av ett tankfartyg gör de marina myndigheterna mera oberoende av oljefirmorna och de villkor dessa uppställa för sina oljeleveranser.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner jag böra tillstyrka marinförvaltningens förslag om anskaffande av ett tankfartyg för flottans räkning. I likhet med ämbetsverket anser jag, att fartygets storlek bör begränsas, så att dess lastförmåga blir cirka 600 ton. Kostnaderna för fartygets byg-gande har av marinförvaltningen beräknats till 450,000 kronor, ett belopp som synes mig kunna godtagas.

Med anledning av marinförvaltningens hemställan, att för bestridande av kostnaderna för såväl uppförandet av en brännoljecistern som byggandet av ett tankfartyg, tillhopa 545,000 kronor, måtte få tagas i anspråk besparade medel å förrådstitlarna för stenkol samt motor- och pannbrännolja, får jag erinra om, att enligt den av riksräkenskapsverket lämnade utredningen i ämnet å nämnda titlar förefinnes en behållning av 1,057,408 kronor utöver de belopp, som erfordras för hållande av fullt fredsförråd av kol och olja. Då nämnda behållning sålunda väl förslår till täckande av nu ifrågavarande kostnader, anser jag mig kunna biträda marinförvaltningens förslag även i detta hänseende. På det att de utgifter, varom här är fråga, må komma till synes i budgetredovisningen, torde emellertid det för oljecisternens och tankfartygets byggande erforderliga beloppet icke böra utgå direkt ur förut-nämnda förrådstitlar utan först såsom särskilda uppberdsmedel tillgodoföras ett i riksstaten under fjärde huvudtiteln redan uppfört anslag, varifrån byggnadskostnaderna sedermera böra bestridas. Bestämmelser härom torde i sinom tid böra utfärdas av Kungl. Maj:t.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke haft något att invända mot att de föreslagna anordningarna komma till utförande. Beräkningen av de för ändamålet erforderliga medlen ävensom det av departementschefen förordade sättet för deras anvisande har utskottet jämväl lämnat utan erinran.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att för uppförande av en brännoljecistern vid flottans station i Karlskrona samt för anskaffande av ett tankfartyg för flottans räkning må tagas i anspråk ett belopp av 545,000 kronor av å förrådstitlarna för stenkol samt motor- och pannbrännolja besparade medel.

Stockholm den 17 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *E. J. G. Rosén, E. A. Lundell, C. I. Asplund, C. G. V. Hammarskjöld* och *J. Sandén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *G. Strindlund, E. J. Wigforss, B. F:son Holmgren, E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *J. Olofsson* i Digernäs, *S. Persson* i Fritorp och *C. J. Högström*.
